

Instrumental Case

What are the main contexts in which the instrumental case is used?

What are the forms of the instrumental case for nouns in the singular and plural?

In its most concrete meaning, the **instrumental case expresses the instrument (the means) by which something is done**. In the following examples, we see the instrumental of concrete means in the words *tužkou* (with/by a pencil), *nožem* (with a knife), *nůžkama* (with scissors), *rukama* (by one's hands), *tenisovou raketou* (with a tennis racket), and *kouzlem* (with a magic spell).

Kresba <u>tužkou</u> . drawing	nom: tužka
Opilý řidič srazil cyklistu a pak šermoval <u>nožem</u> . drunk driver hit biker waved	nom: nůž
Tak proč to děláš <u>nůžkama</u> ?	nom: nůžky
Bohové vyrobeni lidskýma <u>rukama</u> nejsou bohové, ale jen modly. gods made human idols	nom (irregular): ruce
Omráčila ho několika údery <u>tenisovou raketou</u> do hlavy. she-stunned few blows to head	nom: tenisová raketa
Harry Potter <u>kouzlem</u> otevřel dveře. opened	nom: kouzlo

Note that in this usage **Czech uses the instrumental case without a preposition** whereas English often has “with” or “by (means of)”.

A related context is the use of the **instrumental for means of transportation** with, in the examples that follow, *vlakem* (by train), *autem* (by car), *historickou tramvají* (by historical tram), *metrem* (by metro), and *autobusem* (by bus).

Cestování <u>vlakem</u> po ostrově je bezproblémové. travelling around island unproblematic	nom: vlak
Já jezdím <u>autem</u> všude, dokonce i do samoobsluhy. everywhere even grocery-store	nom: auto
Praha <u>historickou tramvají</u> .	nom: historická tramvaj
Na festival dojedete nejlépe <u>metrem</u> . you-can-get-to best	nom: metro
K plážím je to <u>autobusem</u> jen chvilka! to beaches just few-minutes	nom: autobus

Note, however, *na* + locative is used with the expressions *na kole* (by bike), *na motorce* (by motorcycle), and *na koni* (by horse).

The **instrumental of means can have different contextual realizations from the concrete** (as above) **to the abstract** (below). In the latter instance, the instrumental case expresses **a kind of path through a domain**. Some examples of this more abstract meaning include *cestou domů* (on the way home), *oknem* (out the window), *životem* (with or through life), *srdcem* (with one's heart), *očima* (with one's eyes), and *mluvenou češtinou* (in spoken Czech).

<u>Cestou</u> domů Honzík spal.	nom: cesta
Peníze vyletěly <u>oknem</u> . flew-out	nom: okno
Muž, který byl v kolejišti zaplatil <u>životem</u> . railroad tracks paid	nom: život
Poslouchej <u>srdcem</u> .	nom: srdce
Dívejte se na svět <u>vlastníma očima</u> , ne <u>očima</u> TV. world	nom: (vlastní) oči
Jako první začal psát knihy <u>mluvenou češtinou</u> . as the-first he-began	nom: mluvená čeština

Certain adjectives regularly take the instrumental case, and these include *spokojený / spokojená s kým / čím* (satisfied with someone or something), *inspirovaný / inspirovaná kým / čím* (inspired by someone or something), and *posedlý / posedlá kým / čím* (obsessed with someone or something).

Jste spokojený se <u>svým životem</u> ? your life	nom: (svůj) život
Polovina Čechů není spokojená s <u>politickou situací</u> . half	nom: politická situace
Jeho hudba je inspirovaná <u>hip-hopem</u> .	nom: hip-hop
Film je inspirovaný <u>skutečnou historickou postavou</u> . real figure	nom: skutečná historická postava
Jsem posedlý <u>prací</u> .	nom: práce
Jsme posedlí <u>fotbalem</u> .	nom: fotbal

Certain verbs require the instrumental case, and some frequent examples include *onemocnět* (to become sick with) and *zabývat se* (to be interested in),

<u>Prasečí chřipkou</u> onemocnělo více než 50.000 lidí. swine flu more than	nom: prasečí chřipka
Onemocněl jsem <u>realitou</u> .	nom: realita

Zabývám se <u>webdesignem</u> .	nom: webdesign
Konference se zabývala <u>globálním oteplováním</u> . warming	nom: globální oteplování

The **instrumental** is also used after verbs of being and becoming. Examples include *být kým / čím* (to be) and *stát se kým / čím* (to become).

Strana Zelených je <u>demokratickou stranou</u> . party Greens	nom: demokratická strana
Kdo by měl být <u>prezidentem</u> České republiky? should	nom: prezident
Stali jsme se <u>adoptivními rodiči</u> .	nom: adoptivní rodiče
Stala jsem se <u>DJkou</u> , protože mám ráda taneční hudbu. dance	nom: DJka

Finally, the instrumental is used after a number of prepositions, and the more frequent include *před* (in front of, before) / *za* (beyond, behind), *před* (ago), *nad* (above) / *pod* (below), *mezi* (between), and *s* (with).

Klid před <u>bouří</u> . calm storm	nom: bouře
Zahrádka před <u>domem</u> —co nasadit? garden to-plant	nom: dům
Tam za <u>mořem</u> je Amerika. ocean	nom: moře
Za <u>stromem</u> někdo stojí. is-standing	nom: strom
Před <u>chvilkou</u> jsem se vrátila z kina. moment I-returned	nom: chvilka
Rozšíření EU před <u>dvěma lety</u> bylo úspěchem. expansion success	nom (irreg): dva roky
V Praze přibývá lidí bez střechy nad <u>hlavou</u> . increases roof	nom: hlava
Nad <u>stolem</u> visí lustr z počátku 17. století. hangs chandelier from-the-beginning century	nom: stůl
Pod <u>stolem</u> spí pes.	nom: stůl
Umírání je stav mezi <u>životem</u> a <u>smrtí</u> . dying state death	nom: život, smrt
Vztahy mezi <u>Českou republikou</u> a <u>Taiwanem</u> se posilují. relations are-strengthening	nom: Česká republika, Taiwan

Volný čas trávím s kamarádama.
free time I-spend

nom pl: kamarádi

Život s kočkou je zajímavější.
more-interesting

nom: kočka

Endings for the instrumental case

Below are the instrumental endings for the following noun declensions: **Masculine inanimate** and **Masculine animate**, **Neuter**, **Feminine**, and **Neuters in -í**. (There are more declensional types in Czech, but the others — for example, feminine nouns with nominative endings in a consonant — are more complicated and will be treated elsewhere as will adjective and pronoun declensions.)

Singular	Hard	Soft	Plural
M inanim	stole <u>m</u> , hrad <u>m</u>	pokoje <u>m</u> , počítač <u>m</u>	stoly, hrady; pokoji, počítači
M anim	student <u>m</u> , pse <u>m</u>	učitel <u>m</u> , češtinář <u>m</u>	studenty, psy; učitelí, češtináři
N	měst <u>m</u> , okn <u>m</u>	moře <u>m</u> , letiš <u>m</u>	městy, okny; moři, letišti
F	tříd <u>ou</u> , tužk <u>ou</u>	tabulí, zemí	třídami, tužkami; tabulemi, zeměmi
-í		nádraží <u>m</u> , náměst <u>m</u>	nádražími, náměstími

Some remarks:

1. **In spoken Czech**, the instrumental **plural endings for all genders are -ama** (for hard stems) and **-ema** (for soft stems). Thus: *stolama, pokojema, počítačema, studentama, psama, městama, oknama, mořema, třídama, tužkama, tabulema...*

Question words for instrumental: *Kým? Čím?*

* Analysis of the instrumental case presented here is drawn from the highly recommended book by Laura Janda and Steven Clancy, *The Case Book for Czech* (Slavica Publishers, 2006). More analytic details and examples are available in Janda and Clancy's book.